

цін у випадку самостійного виготовлення). Причому базу оподаткування перераховують у гривні за курсом НБУ, що діяв на 0 годин з дня оформлення митної декларації [4].

Операції з вивезення товарів оподатковуються ПДВ за нульовою ставкою. При цьому необхідно оформити митну декларацію на вивезення товарів за межі митної території України, яка складена згідно з вимогами митного законодавства.

Оподаткування послуг ПДВ у зовнішньоекономічній діяльності має також свої особливості. Основний принцип полягає в тому, що ПДВ обкладаються лише ті послуги, місце постачання яких визначено на митній території України. Відповідно ті послуги, місце постачання яких перебували за межами митної території України, не є об'єктом оподаткування ПДВ. А отже, не стоятиме питання для таких послуг ані про дату податкових зобов'язань, ані про податкову накладну, ані про інші питання, пов'язані з оподатковуваними операціями ПДВ [1, с. 72-73].

У свою чергу, питання про місце постачання послуг у відносинах з нерезидентами є вирішальним для обліку ПДВ, яке визначають за винятковими правилами ст. 186 ПКУ.

При експорті послуг платниками податків на митну територію України базою оподаткування в загальному порядку є договірна (контрактна) вартість таких послуг з урахуванням дотримання мінімальної планки (п. 188.1 ПКУ) [4].

Дата податкових зобов'язань для оподатковуваних послуг ПДВ, що надаються суб'єктами України нерезидентам, установлюється за правилом першої події. Іншими словами, податкові зобов'язання з ПДВ для таких послуг виникають:

- на дату отримання коштів від іноземного суб'єкта за оплату послуг;
- на дату оформлення документа, який підтверджує безсумнівне надання послуг нерезиденту [4].

За загальним правилом операції з постачання послуг нерезиденту за межами митної території України обкладаються нульовою ставкою ПДВ. Якщо експорт послуг відбувається на митній території України, то податкові зобов'язання з ПДВ нараховують за ставкою 20 %.

Таким чином, проаналізовані особливості проблемних питань оподаткування експортно-імпортних операцій податком на додану вартість у зовнішньоекономічній діяльності дадуть змогу уникати проблем у податкових розрахунках, посилити контроль за оформленням первинних документів, забезпечити вірогідність і правдивість інформації в податковій звітності з ПДВ.

Список використаних джерел: 1. Прокопишин О. С. Податок на додану вартість: особливості оподаткування та обліку в експортно-імпортних операціях. *Економічні науки*. 2014. № 4, Т. 1. С. 72-75. 2. Господарський кодекс України від 01.10.2018 р. № 436-IV. URL: від 16.04.1991 р. <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. 3. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України № 959-ХІІ (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. 4. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

УДК 657

Ю. П. Ковальчук

Науковий керівник: **Л. В. Овод**, канд. екон. наук, доцент кафедри обліку, аудиту та оподаткування

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ВИДАТКІВ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Ключові слова: бюджетна установа, державний сектор економіки, виконавчі органи місцевих рад, бухгалтерський облік, видатки.

Децентралізація влади в Україні спричинила надання фінансової самостійності органам місцевої влади, передачу на місця повноважень і зобов'язань у фінансовій сфері, тобто фінансових ресурсів і відповідальності за їх використання між центральним і локальним рівнями управління, що дає змогу органам управління на місцях отримувати автономію щодо фінансування і забезпечення населення суспільними благами [5].

Серед органів місцевого самоврядування в Україні одне з головних місць посідають виконавчі органи місцевих рад. Вони вирішують переважну більшість питань, що виникають у процесі життєдіяльності населення, а їхня діяльність спрямована на забезпечення таких сфер життя, які потребують постійної та професійної уваги – соціальне і побутове забезпечення, житлово-комунальне господарство, освіта, охорона здоров'я тощо [1].

Запровадження нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів розширило права місцевих органів влади з наданням їм повної бюджетної самостійності одночасно з розширенням джерел формування місцевих бюджетів з метою створення реального підґрунтя для виконання своїх повноважень та підвищення мотивацій до нарощування дохідної бази місцевих бюджетів. Це зумовило підвищення вимог до обліку та контролю доходів і видатків виконавчих органів місцевого самоврядування.

Бухгалтерський облік у бюджетних установах, у тому числі у виконавчих органах місцевого самоврядування, має свої особливості на відміну від обліку підприємств виробничої сфери [2]. Установи державного сектору є неприбутковими організаціями і їхня діяльність спрямована на виконання функцій держави для задоволення соціальних, культурних та інших потреб суспільства. Фінансування їх здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів, які надаються їм на безповоротній основі.

Організаційні реформи в державному секторі, які відбуваються в Україні, вимагають подальшого вдосконалення положень облікової системи, відображення особливостей обліку діяльності державних органів різних рівнів. У сучасних економічних умовах та в умовах обмеженості фінансових можливостей загального фонду бюджету розширюється коло завдань, які постають перед бухгалтерським обліком [2, с. 23].

Для модернізації системи обліку в державному секторі, особливо у виконавчих органах місцевого самоврядування, необхідним є подальше удосконалення законодавчо-нормативної та методологічної бази, адаптованої до міжнародних стандартів обліку та звітності, запровадження сучасних інформаційних технологій у бюджетну сферу. Крім того, впровадження програмно-цільового методу в бюджетному процесі вимагає більш деталізованого обліку витрат.

Впровадження з 1 січня 2017 р. у практику бюджетних установ Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі [4] та НП(С)БОДС зумовило появу низки ключових проблемних питань при практичній реалізації законодавчо визначених нововведень. Переважна більшість із них стосується відображення в системі бухгалтерських рахунків основних господарських операцій [3]. При цьому необхідно враховувати, що існують певні проблеми ведення бухгалтерського обліку саме видатків у виконавчих органах місцевих рад, оскільки вони зумовлюються особливостями їхньої діяльності (рис.).

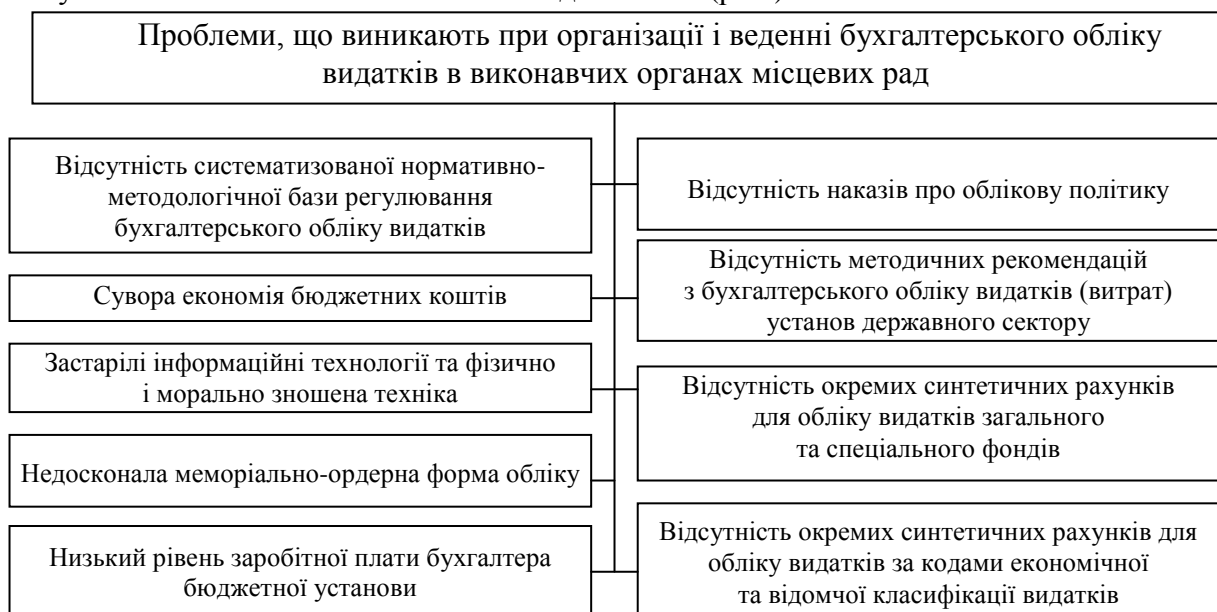

Рис. Проблеми, що виникають при організації та веденні бухгалтерського обліку видатків у виконавчих органах місцевих рад

Триває законодавче врегулювання порядку запровадження нового плану рахунків [4] та порядку розкриття фінансової звітності. Облікові працівники бюджетних установ застосовують нову кореспонденцію субрахунків бухгалтерського обліку, зокрема видатків, відповідно до нової Типової кореспонденції субрахунків, що змінилась не лише у зв'язку із зміною кодів субрахунків, а й зі зміною методології визнання об'єктів у бухгалтерському обліку. Однак тепер кореспонденція дуже загальна, і користуватися нею надто складно, адже вона не враховує всіх можливих господарських операції виконавчих органів місцевих рад [2, с. 26].

Отже, кожна бюджетна установа, зокрема виконавчі комітети місцевих рад, мають затвердити власну кореспонденцію субрахунків з урахуванням галузевих особливостей діяльності і додатково введених аналітичних рахунків (синтетичних рахунків і субрахунків), як додаток до наказу про облікову політику. Такі доповнення будуть доречні в частині ведення обліку видатків за кодами відомчої та економічної класифікації видатків.

Список використаних джерел: 1. Кулешов О. О. Питання організації та діяльності виконавчих органів місцевих рад в системі державного управління. *Вісник Академії адвокатури України*. 2011. № 1 (20). С. 18–23. 2. Мазур В. А., Яремчук Н. Ф., Дубовий Ю. В. Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в бюджетних установах відповідно до сучасних вимог міжнародних стандартів. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики: всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2017. № 9 (25). С. 23-32. 3. Маначинська Ю. А. Бухгалтерський облік бюджетних асигнувань: новації в законодавстві. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки*. 2017. № 1-2. С. 151-165. 4. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку в державному секторі : Наказ Міністерства фінансів України № 1203 від 31 грудня 2013 р.: за станом на 10 травня 2018 р. № 496. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0161-14>. 5. Рошило В. І. Доходи місцевих бюджетів як основа фінансового забезпечення місцевих органів влади. *Електронне фахове видання Мукачівського державного університету «Економіка та суспільство»*. 2017. № 9 (квітень). С. 1029–1035.

УДК 657.1

К. В. Лисак, студентка магістратури

Науковий керівник: **Т. В. Клименко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Чернігівський національний технологічний університет, м. Чернігів, Україна

КРИТЕРІЙ ВІДНЕСЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДО МАЛОГО БІЗНЕСУ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Ключові слова: малий бізнес, критерій, балансова вартість активів, чисельність персоналу, обсяг чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Важлива роль у забезпеченні розвитку національної економіки, як показує досвід багатьох країн світу, відводиться малому бізнесу, розвиток якого сприяє становленню ринкових відносин, економічному зростанню держави та зайнятості шляхом його швидкого реагування на зміни кон'юнктури ринку. Тому розвиток цієї сфери та створення для неї зручних, безпечних умов функціонування є актуальним на сучасному етапі розвитку економіки України.

Вагомий внесок у дослідження теоретичних засад обліку та аналізу діяльності суб'єктів малого бізнесу зробили вітчизняні вчені, зокрема: П. Буряк, І. Василькович, І. Воронцова, Т. Гоголь, Ю. Золотницька, Л. Сук, В. Сопко та інші.

Малий бізнес виконує важливі соціально-економічні функції в розвитку суспільства, він є необхідним елементом будь-якої господарської системи, без якого економіка та суспільство не можуть успішно функціонувати та розвиватись, оскільки він забезпечує робочі місця, формує конкурентне середовище, сприяє створенню середнього класу, є провідником науково-технічного прогресу.

Поняття «мале підприємство» було введено в Україні в 1991 році згідно з п. 2 ст. 2 Закону України «Про підприємства в Україні». До 2018 року підприємства при визначенні свого розміру мали керуватися положеннями Господарського кодексу України (ГКУ). Згідно з ГКУ суб'єктами малого підприємництва є: